

Datum van
inontvangstneming

:

11/12/2024

Zaak C-752/24 [Jangielak]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

30 oktober 2024

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 oktober 2024

Verzoekende partij:

mBank S.A.

Verwerende partijen:

KŁ

JŁ

BESCHIKKING

De Sąd Okręgowy w Warszawie [OMISSIS]:

[OMISSIS]

heeft na ter raadkamerzitting [OMISSIS] kennis te hebben genomen van

de vordering van **mBank spółka akcyjna, gevestigd te Warschau**

tegen **KŁ en JŁ**

inzake een betaling

beslist:

ⁱ De naam van de onderhavige zaak is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

I. het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag voor te leggen:

Moeten artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, alsmede de beginselen van doeltreffendheid, evenredigheid en rechtszekerheid alsook het recht op toegang tot de rechter aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een uitlegging van een nationale wettelijke regeling volgens welke de verjaringstermijn voor een vordering van een verkoper tegen een consument tot terugbetaling van prestaties die onverschuldigd zijn verricht krachtens een overeenkomst die wegens oneerlijke contractuele bedingen nietig is, wordt gestuit door een vordering tot betaling die door de bank wordt ingesteld voordat een eerder door de consument ingestelde procedure tot vaststelling van de nietigheid van de kredietovereenkomst definitief is afgerond[?]

II. [OMISSIS]

[OMISSIS]

MOTIVERING [OMISSIS]

1 **Verwijzende rechter.**

2 [Gegevens van de rechterlijke instantie] [OMISSIS]

3 **Partijen in het hoofdgeding en hun vertegenwoordigers.**

4 [OMISSIS]

5 [OMISSIS]

6 **Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding en relevante feiten.**

7 Op 11 september 2008 heeft verzoekster met verweerders een hypothecaire kredietovereenkomst gesloten op grond waarvan zij hun een krediet van 226 000 PLN [60 330 EUR] (§ 1, lid 2) heeft verstrekt voor de aankoop van een perceel grond [OMISSIS] (§ 1, lid 1). De overeenkomst is gesloten voor een duur van 360 maanden (§ 1, lid 4). De rentevoet van het krediet was variabel (§ 8, lid 1) en was vastgesteld op de som van de driemaandelijkse LIBOR-referentierente in CHF en een vaste marge van de bank van 1 % (§ 10, lid 2). Het krediet was gekoppeld aan (gewaardeerd tegen) de CHF (§ 1, lid 3). Het in CHF uitgedrukte kredietbedrag is vastgesteld op basis van de aankoopkoers van deze valuta als vermeld in de wisselkoerstabel van de bank op de datum en het tijdstip van vrijgave van het krediet (§ 7, lid 1). De termijnen van de hoofdsom en de rente werden afgelost in PLN na omrekening ervan volgens de verkoopkoers van de CHF als vermeld in de wisselkoerstabel van de bank die om 14:50 uur op de

datum van aflossing van kracht was (§ 11, lid 4). Op basis van die overeenkomst heeft de bank op 23 september 2008 226 000 PLN ter beschikking gesteld aan de kredietnemers.

- 8 De kredietnemers vorderen de nietigverklaring van de kredietovereenkomst in het kader van een collectieve procedure tegen mBank S.A. voor de Sąd Okręgowy w Łodzi (rechter in eerste aanleg Łódź, Polen) onder zaaknummer I C 711/24. KŁ en JŁ hebben zich per brief die op 28 september 2017 aan de bank is betekend, aangesloten bij deze procedure, terwijl de samenstelling van de groep (waar KŁ en JŁ deel van uitmaakten) in deze procedure is vastgesteld bij beschikking van de Sąd Okręgowy w Łodzi van 13 maart 2018.
- 9 De onderhavige procedure is ingesteld door de bank, die op 13 december 2021 tegen de kredietnemers een vordering heeft ingesteld tot hun hoofdelijke veroordeling tot betaling van een bedrag van 226 000 PLN, vermeerderd met de wettelijke vertragingsrente vanaf 30 november 2021, ter vergoeding van de tegenwaarde van de aan verweerders ter beschikking gestelde hoofdsom. Volgens verzoeker zijn artikel 405 van het burgerlijk wetboek (hierna: „k.c.”), in samenhang gelezen met artikel 410, lid 1, k.c., de rechtsgrondslag om betaling te vorderen.
- 10 In hun verweerschrift hebben verweerders geconcludeerd tot afwijzing van de vordering. Zij hebben tegen de vordering van de bank een exceptie van verjaring opgeworpen.
- 11 Bij beschikking van 28 juli 2023 heeft de verwijzende rechter het Hof verzocht een prejudiciële vraag te beantwoorden. Het Hof van Justitie heeft deze vraag beantwoord bij beschikking van 12 januari 2024 in zaak C-488/23, Naniowski. Gelet op de beslissing van het Hof van Justitie heeft verzoekster afstand gedaan van haar oorspronkelijke vorderingen tot betaling van een vergoeding voor het gebruik van het kapitaal en de gerechtelijke aanpassing, en bij beslissing van 19 juni 2024 heeft de verwijzende rechter de zaak in die zin afgedaan. Bijgevolg vordert verzoekster van verweerders slechts een bedrag van 226 000 PLN, vermeerderd met de wettelijke vertragingsrente, als terugbetaling van de tegenwaarde van de aan verweerders ter beschikking gestelde hoofdsom.
- 12 Ter terechtzitting van 20 juni 2024 heeft de vertegenwoordiger van de kredietnemers een processtuk neergelegd waarin hij zijn betoog handhaafde en er bovendien op wees dat het verzoek van de bank naar aard voorwaardelijk is, aangezien daaruit blijkt dat verzoekster de veroordeling van verweerders tot betaling van een bedrag van 226 000 PLN, vermeerderd met de wettelijke vertragingsrente, vordert indien de tussen partijen gesloten kredietovereenkomst ongeldig wordt verklaard in de zaak die bij de Sąd Okręgowy w Łodzi onder zaaknummer I C 711/24 aanhangig is. Bijgevolg is deze vordering er, volgens de vertegenwoordiger van [verweerders], niet rechtstreeks op gericht de vordering van verzoekster geldend te maken voor een rechterlijke instantie, zodat deze vordering de verjaringstermijn van de vordering van de bank niet heeft gestuit.

- 13 In antwoord op dit processtuk heeft de vertegenwoordiger van verzoekster aangegeven dat het in strijd zou zijn met de doelstellingen van richtlijn 93/13 en tot ongerechtvaardigde verrijking van verweerders zou leiden indien de vordering van de bank als verjaard werd beschouwd, aangezien verweerders de tegenwaarde van de hoofdsom niet aan de bank zouden hoeven terug te betalen, terwijl zij zelf van de bank terugbetaling van de tegenwaarde van alle maandelijkse termijnen zouden kunnen vorderen. Bovendien heeft de vertegenwoordiger van de bank opgemerkt dat, indien werd aanvaard dat de in onderhavige zaak ingestelde vordering voorwaardelijk is en het instellen ervan de verjaringstermijn van de vordering van de bank dus niet heeft gestuit, dit zou betekenen dat de bank geen enkele mogelijkheid heeft om een vordering tot terugbetaling van de hoofdsom in te stellen, aangezien dergelijke vordering ofwel voorbarig, ofwel verjaard zou zijn. Een dergelijk resultaat zou in strijd zijn met het gelijkheids-, het rechtszekerheids- en het evenredigheidsbeginsel.
- 14 **Toepasselijke bepalingen.**
- 15 **Bepalingen van Pools recht.**
- 16 **Ustawa-Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek) van 23 april 1964 (geconsolideerde tekst, Dz. U. 2024, volgnr. 1061, zoals gewijzigd; hierna: „k.c.”).**
- 17 Een rechtshandeling die in strijd is met de wet of bedoeld is om de wet te omzeilen, is nietig, behoudens een andersluidende relevante bepaling, met name indien daarin wordt vastgesteld dat de ongeldige bepalingen van de rechtshandeling worden vervangen door de relevante bepalingen van de wet (artikel 58, § 1).
- 18 Tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, bedraagt de verjaringstermijn zes jaar; voor vorderingen inzake periodieke prestaties en vorderingen in verband met de uitoefening van een commerciële activiteit bedraagt de termijn drie jaar. De verjaringstermijn verstrijkt echter op de laatste dag van het kalenderjaar, tenzij deze korter is dan twee jaar (artikel 118).
- 19 De verjaring wordt gestuit door elke handeling die bedoeld is om de vordering op te eisen, vast te stellen, in te vorderen of veilig te stellen, en die rechtstreeks wordt verricht voor een rechter of een andere autoriteit die is aangewezen om zaken te behandelen of om vorderingen van bepaalde aard af te dwingen, of een scheidsgerecht (artikel 123, § 1, punt 1).
- 20 Na iedere stuiting begint de verjaringstermijn opnieuw te lopen (artikel 124, § 1).
- 21 Indien de verjaring wordt gestuit door een proceshandeling voor een rechter of een andere autoriteit die is aangewezen om zaken te behandelen of om vorderingen van bepaalde aard af te dwingen, of een scheidsgerecht, vangt de verjaringstermijn niet opnieuw aan zolang deze procedure niet is beëindigd (artikel 124, § 2).

- 22 Bedingen van een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, binden de consument niet indien zijn rechten en verplichtingen daarin worden vastgesteld op een wijze die in strijd is met de goede zeden en een grove schending van zijn belangen vormt (oneerlijke contractuele bedingen). Dat geldt niet voor de bepalingen over de voornaamste prestaties van de partijen, waaronder de prijs of de vergoeding, indien deze eenduidig zijn geformuleerd (artikel 385¹, § 1).
- 23 Indien een beding in een overeenkomst de consument overeenkomstig § 1 niet bindt, blijven de partijen gebonden aan de overige bepalingen van de overeenkomst (artikel 385¹, § 2).
- 24 Eenieder die zonder rechtsgrond ten nadele van een ander een vermogensvoordeel heeft verkregen, is verplicht hem het voordeel in natura terug te geven en, indien dit niet mogelijk is, de waarde ervan te vergoeden (artikel 405).
- 25 De bepalingen van de voorgaande artikelen zijn in het bijzonder van toepassing op onverschuldigde prestaties (artikel 410, § 1).
- 26 Een prestatie is onverschuldigd indien degene die deze heeft verricht daartoe niet verplicht was of niet gebonden was ten aanzien van de begunstigde, of indien de grondslag van de prestatie is verdwenen of het doel van de prestatie niet is bereikt, of indien de rechtshandeling waarbij de prestatie wordt verlangd, nietig was en niet geldig is geworden nadat de prestatie is verricht (artikel 410, § 2).
- 27 **Bepalingen van Unierecht.**
- 28 **Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.**
- 29 In het beleid van de Unie wordt zorg gedragen voor een hoog niveau van consumentenbescherming (artikel 38).
- 30 Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden. Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. Eenieder heeft de mogelijkheid zich te laten adviseren, verdedigen en vertegenwoordigen. Rechtsbijstand wordt verleend aan degenen die niet over toereikende financiële middelen beschikken, voor zover die bijstand noodzakelijk is om de daadwerkelijke toegang tot de rechter te waarborgen (artikel 47).
- 31 **Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29); hierna: „richtlijn 93/13”.**
- 32 De lidstaten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden

de consument niet binden en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan (artikel 6, lid 1).

33 De lidstaten zien erop toe dat er in het belang van de consumenten alsmede van de concurrerende verkopers, doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen consumenten en verkopers (artikel 7, lid 1).

34 **Motivering van de verwijzing met betrekking tot het verband tussen de vraag en de beslechting van het hoofdgeding.**

35 De door partijen gesloten kredietovereenkomst bevat in § 7, lid 1 en § 11, lid 4, ervan oneerlijke bedingen (artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13), zonder welke bedingen de overeenkomst niet kan blijven voortbestaan (artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13). Dit betekent dat de kredietovereenkomst nietig is (artikel 58, § 1, k.c.), zodat partijen elkaar alle uit hoofde van die overeenkomst verrichte prestaties moeten terugbetalen (artikel 405 k.c., gelezen in samenhang met artikel 410, § 1, k.c.). De onderhavige zaak betreft vorderingen van de bank tegen consumenten op grond van de nietigheid van de kredietovereenkomst. De bank vordert van de consumenten terugbetaling van de tegenwaarde van het verstrekte kapitaal ten bedrage van 226 000 PLN. De rechtmatigheid van deze vordering als zodanig roept geen twijfels op bij de verwijzende rechter, aangezien uit de rechtspraak van het Hof blijkt dat de nietigverklaring van een kredietovereenkomst voor de consument de verplichting meebrengt om de hoofdsom terug te betalen¹ en dat de bank, in geval van nietigheid van de kredietovereenkomst wegens oneerlijke bedingen, van de consument terugbetaling kan vorderen van het equivalent van de hoofdsom, vermeerderd met de wettelijke verpagingsrente, vanaf de datum van ingebrekestelling². Bijgevolg is een dergelijke vordering op zich nog steeds in overeenstemming met het Unierecht. Niettemin moet worden onderzocht volgens welke beginselen de vordering van de bank verjaart.

36 Voor de beslechting van de onderhavige zaak is het van belang te weten of de verjaringstermijn van de vordering van de bank daadwerkelijk is gestuit door de instelling van de betalingsvordering waarmee onderhavige procedure is ingeleid. Overeenkomstig artikel 118 k.c. bedraagt de verjaringstermijn voor de vordering van de verkoper drie jaar en loopt deze af aan het einde van het kalenderjaar. De datum waarop de verjaringstermijn van de vordering van de bank ingaat, is de

¹ Zie arrest van het Hof van Justitie van 30 april 2024, C-26/13, [REDACTED] punt 84,

² Zie - arrest van het Hof van Justitie van 15 juni 2023, zaak C-520/21, Bank M., punt 84,

- beschikking van het Hof van Justitie van 11 december 2023, C-756/22, Bank Millennium, punt 29,

- beschikking van het Hof van Justitie van 12 januari 2024, C-488/23, mBank, punt 25,

datum waarop de consument voor het eerst bij de bank heeft betwist dat hij gebonden was door de bedingen van de overeenkomst.³ Volgens de verwijzende rechter is het in casu gerechtvaardigd om aan te nemen dat de kredietnemers de bindende aard van de contractuele bedingen bij de bank hebben betwist op de datum waarop de Sąd Okręgowy w Łodzi de beschikking heeft gegeven houdende vaststelling van de samenstelling van de groep in de collectieve procedure tegen mBank S.A., namelijk op 13 maart 2018. Op datum van die beschikking had de bank namelijk kennis gekregen van het feit dat de kredietnemers de bedingen van de overeenkomst betwistten. Bijgevolg zou de driejarige verjaringstermijn van verzoeksters vordering verstrijken op 31 december 2021, terwijl de vordering in de onderhavige zaak eerder door de bank is ingesteld, namelijk op 13 december 2021. Indien ervan wordt uitgegaan dat de verjaring overeenkomstig artikel 123, § 1, punt 1, k.c. (overeenkomstig het standpunt van verzoekster) door de instelling van deze vordering is gestuit, is de vordering van verzoekster niet verjaard en moet de verwijzende rechter deze toewijzen. Indien daarentegen wordt aangenomen dat de verjaringstermijn van de schuldvordering van de bank (overeenkomstig het standpunt van verweerders) niet door de instelling van de vordering door de bank is gestuit, is de schuldvordering van verzoekster wel verjaard en moet de verwijzende rechter de vordering afwijzen.

37 **Motivering van de verwijzing – ten gronde.**

38 In het licht van de rechtspraak van de Poolse rechterlijke instanties lijkt het geen twijfel dat de daadwerkelijke instelling van een vordering een handeling is die rechtstreeks is bedoeld om een vordering te doen gelden, zodat de verjaring overeenkomstig artikel 123, § 1, punt 1, k.c. wordt gestuit.⁴ De analyse van de bepalingen van het burgerlijk wetboek en de nationale rechtspraak zou dus tot de conclusie moeten leiden dat in casu de instelling van de betalingsvordering door de bank op 12 december 2021 de verjaringstermijn van haar schuldvordering heeft gestuit en dat deze vordering derhalve door de rechter moet worden toegewezen. Niettemin kan deze benadering vragen oproepen in het licht van het Unierecht en in het bijzonder van de bepalingen van richtlijn 93/13.

39 Om te beginnen kunnen er twijfels rijzen bij de vraag of het toestaan dat de verjaringstermijn van de vordering van de bank wordt gestuit door het instellen van een rechtsvordering in onderhavige zaak niet indruist tegen het doel van artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13. Deze bepaling vereist immers dat de lidstaten

³ *Vide* besluit van de civiele kamer van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke zaken, Polen) van 25 april 2024, III CZP 25/22.

⁴ *Vide*

- arrest van de Sąd Najwyższy van 24 september 2009, IV CSK 43/09,

- arrest van de Sąd Apelacyjny w Szczecinie (rechter in tweede aanleg Szczecin, Polen) van 27 maart 2019, I AGa 230/18,

- arrest van de Sąd Najwyższy van 15 januari 2021, I CSKP 19/21.

erop toezien dat er „doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten”. Aanvaarden dat een bank een rechtsvordering instelt zoals die welke in casu aan de orde is, kan echter aan deze doelstelling in de weg staan. In dit verband moet worden opgemerkt dat de bank en de kredietnemers sinds ongeveer acht jaar partij zijn bij een collectieve procedure waarin de bank stelt dat de overeenkomst tussen partijen geldig is en geen oneerlijke bedingen bevat, en derhalve verzoekt om afwijzing van de vordering tot nietigverklaring van de tussen partijen gesloten kredietovereenkomst (net zoals zij dit doet voor alle andere overeenkomsten die het voorwerp uitmaken van de collectieve procedure). In deze zaak beroept de bank zich evenwel op de „mogelijke” nietigheid van die kredietovereenkomst en vordert zij bijgevolg veroordeling van verweerders tot betaling van een bedrag van 226 000 PLN, vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente. Ondertussen voert de bank echter aan dat zij in deze zaak niet met zekerheid kan vaststellen dat de overeenkomst die door de partijen is gesloten oneerlijke contractuele bedingen bevat en daarom nietig is, aangezien deze beoordeling pas zal worden gemaakt door de Sąd Okręgowy w Łodzi in de collectieve procedure die wordt gevoerd onder zaaknummer I C 711/24. Tegelijkertijd erkent de bank dat zij niet met het instellen van deze vordering kon wachten totdat de collectieve procedure is beëindigd, aangezien haar schuldvordering na het verstrijken van een termijn van drie jaar verjaart (artikel 118 k.c.) en beroep moet worden ingesteld om de verjaring van deze vordering te stuiten (artikel 123, § 1, punt 1, k.c.).

- 40 Uit het voorgaande volgt dus dat de instelling van de rechtsvordering in onderhavige zaak het resultaat is van een soort berekening van juridische risico's. Hoewel de bank niet akkoord gaat met de beweringen van de kredietnemers dat de overeenkomst oneerlijke bedingen bevat en dus nietig is, heeft zij niettemin een vordering tot betaling ingesteld om zich te beschermen tegen de verjaring van de schuldvordering die haar zou kunnen overkomen indien de Sąd Okręgowy w Łodzi vaststelt dat de kredietovereenkomst nietig is omdat zij oneerlijke bedingen bevat. Objectief gezien is een dergelijk gedrag van de bank rationeel, maar er bestaat ernstige twijfel dit het voor de consument niet bemoeilijkt om zijn rechten uit hoofde van richtlijn 93/13 te doen gelden. Er moet rekening mee worden gehouden dat een consument die een afschrift van het verzoekschrift van de bank heeft ontvangen, zich in een problematische situatie bevindt. Hij is immers verplicht een verweerschrift in te dienen waarin hij de relevante stellingen, bezwaren en bewijsstukken moet formuleren. De keuze van een passende procedurele strategie is echter ingewikkeld aangezien de bank enerzijds stelt dat de tussen partijen gesloten overeenkomst geldig is en geen oneerlijke bedingen bevat, maar in geval van nietigheid van de overeenkomst de terugbetaling vordert van de ter uitvoering van die overeenkomst verrichte prestatie. Indien de consument zich wil beschermen tegen het verliezen van de zaak en de betaling van verdragingsrente en gerechtskosten, betekent dit bovendien dat hij in principe de betalingsvordering van de bank zou moeten erkennen en onmiddellijk het equivalent van de hoofdsom (in casu 226 000 PLN) aan de bank moet betalen. Een dergelijke procedurele strategie houdt echter een aanzienlijk risico in, namelijk dat niet kan worden uitgesloten dat de rechter in een door de consument

vooraf ingeleide procedure vaststelt dat de tussen partijen gesloten overeenkomst geen oneerlijke bedingen bevat en niet nietig is. Dat zou betekenen dat de betalingsvordering van de bank in casu ongegrond was en dat de consument verplicht zou zijn om een nieuw proces tegen de bank in te leiden teneinde het aan de bank betaalde bedrag (in casu 226 000 PLN) terug te vorderen. De consument kan weliswaar een exceptie van verrekening opwerpen, maar dat neemt niet weg dat voor de doeltreffendheid van deze exceptie moet worden voldaan aan een aantal voorwaarden van de k.c. en de kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering), zodat het niet altijd mogelijk is om deze exceptie op te werpen.

- 41 Deze elementen kunnen het standpunt ondersteunen dat de uitlegging waarbij de verjaringstermijn in deze zaak is gestuit door het instellen van de vordering door de bank in strijd kan zijn met artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 en het doeltreffendheidsbeginsel. Anderzijds moet echter rekening worden gehouden met de argumenten van de bank die zich beroept op de beginselen van evenredigheid, van het recht op toegang tot de rechter en van rechtszekerheid. Het rechtszekerheidsbeginsel zou het standpunt kunnen ondersteunen dat een bepaling als artikel 123, § 1, punt 1, k.c. in elke situatie identiek moet worden uitgelegd, dat wil zeggen dat de instelling van een vordering tot betaling hoe dan ook de verjaringstermijn stuit. Een andersluidende uitlegging zou daarentegen het recht van de bank op toegang tot een rechter kunnen aantasten, aangezien haar daardoor de mogelijkheid zou worden ontnomen om haar vordering daadwerkelijk geldend te maken. Hoewel van de bank zou kunnen worden verlangd dat zij in de inleidende vordering van deze procedure nadrukkelijk verklaart dat de kredietovereenkomst nietig is en dat zij tegelijkertijd de vordering van de consument in het kader van de collectieve procedure erkent, zou een dergelijke mogelijkheid ook afbreuk kunnen doen aan het recht van de bank op toegang tot een rechter en aan haar rechten van verdediging in het kader van een rechtsgeding, aangezien de bank gedwongen zou worden feiten te erkennen waarmee zij het niet eens is, en geen mogelijkheid zou hebben om de beweringen van de consumenten over het al dan niet bestaan van oneerlijke bedingen en de eventuele gevolgen ervan te weerspreken. Een andere vraag is of een dermate vergaande beperking van de procedurele rechten van banken niet verder gaat dan noodzakelijk om de doelstelling van consumentenbescherming te verwezenlijken (evenredigheidsbeginsel). De voorgelegde situatie illustreert dus dat in casu moet worden nagegaan of de verwezenlijking van de doelstellingen van richtlijn 93/13 in overeenstemming is met het evenredigheidsbeginsel en of de doelstellingen van deze richtlijn bovendien het recht van de bank op toegang tot een rechter, gebaseerd op artikel 47 van het Handvest van de grondrechten, op enige wijze kunnen beperken. De uitlegging van het Unierecht zoals deze is uiteengezet, is dus noodzakelijk voor de beslechting van de onderhavige zaak en derhalve verzoekt de verwijzende rechter het Hof om de nodige uitlegging te verstrekken.

42 **Prejudiciële vragen.**

- 43 [herhaling van de vraag] [OMISSIS]

44 [OMISSIS]

45 **Schorsing van de procedure voor de verwijzende rechter.**

46 [OMISSIS]

[OMISSIS]